

PSYCHIATR VE STÍNU PACIENTOVA PŘÍBUZENSTVA

doc. ThDr. MUDr. Mgr. Jaroslav Max. Kašparů, Ph.D.

Norbertinum – Soukromá psychiatrická ordinace Pelhřimov

Není potřeba dlouhé psychiatrické praxe k tomu, aby si lékař uvědomil, že v řadě případů je s nemocným pacientem daleko jednodušší spolupráce i jednání, než s jeho relativně zdravým příbuzenstvem.

Psychiat. pro Praxi, 2008; 9(2): 96

V posledních letech se stále častěji setkávám s negativním zasahováním příbuzných mých klientů do navrhovaného způsobu jejich léčby. Manžel nebo matka nemocného nesouhlasí především s navrhovanou hospitalizací nebo podáváním psychofarmak. I přes řádné a jim srozumitelné vysvětlení jak diagnózy, tak terapie, jsou přesvědčeni o tom, že jejich zcela laické návrhy jsou pro příbuzného lepší, schůdnější a méně společensky stigmatizující. U některých z nich se setkám i se slovní agresí a výhrůzkami.

Zvláště po zavedení třicetikorunového poplatku přichází syn nebo dcera se svojí matkou a žádají buď vysazení části medikace, méně časté kontroly v ordinaci nebo zrušení ambulantního léčení docela. Prý je matka již psychicky zcela v pořádku, chemie jí škodí, a není proto potřeba ji dále medikovat. Na lékařovy námitky sice neberou ohled, ale žádají, aby on nesl odpovědnost za další zdravotní stav.

Nemám tyto zkušenosti jen z ambulantní praxe, ale především z péče o nemocné v domovech důchodců. Zvláště tam aplikuje příbuzenstvo, často jako balzám na vlastní svědomí, nadměrnou péči o své, dříve zcela zanedbané, matky a otce, a to nejen v naléhání na lékaře, aby ti měnili svá odborná rozhodnutí k obrazu laiků, ale mají tendenci mani-

pulovat, kontrolovat, a dokonce šikanovat i ošetřující personál. Kdo pracuje v těchto zařízeních, ví, o čem hovořím.

Příbuzní argumentují lidskými právy a nejednou jsem se setkal s tím, že vyhrožují stížnostmi, pokud pacient nebude léčen podle jejich laických představ.

Po uvedených zkušenostech jsem požádal právní oddělení ČLK o vyjádření se k výše zmiňovaným problémům z praxe. Přesto, že jsem předpokládal obsah odpovědi už předem, šlo mi o to, abych měl při ruce písemnou podobu právnicky formulovaného textu, kterým lze argumentovat ve sporech s příbuzenstvem. Příbuzní totiž neberou pokaždé vysvětlení lékaře jako smysluplný argument, ale jako jeho výmluvu.

V dopise, kterým mi právní oddělení odpovídá, se praví:

„Je-li pacient plně orientován, není pochyb o svobodě a vážnosti jeho rozhodnutí a má plnou způsobilost k právním úkonům (nebyla mu soudem omezena nebo zbavena a nebyl mu ustanoven opatrovník), je věc souhlasu s jeho léčbou plně v jeho kompetenci a rodinní příslušníci pacienta mají ma-

ximálně právo být poučeni o jeho zdravotním stavu a následné léčbě tak, jak stanoví § 23, odst. 1 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu.

Pokud byste měl vzhledem k vysokému věku pacienta pochybnosti o vážnosti jeho souhlasu, bylo by patrně na místě názor příbuzných zvážit a případně zohlednit, což je Vaše alternativa, kterou můžete zvolit, avšak nemáte žádnou povinnost takto učinit.

Stejná zásada platí ve všech těchto situacích, ať už je příbuzný pacienta zdravotnickým pracovníkem, nebo čistým laikem.“

Tolik z odpovědi.

Domnívám se, že přesnou citaci z právního oddělení ČLK, kterou jsem nyní uvedl, mohou použít při podobných jednáních s příbuznými svých klientů nejen psychiatři, ale i kolegové z ostatních medicínských oborů.

doc. ThDr. MUDr. Mgr. Jaroslav Max. Kašparů, Ph.D.

Norbertinum – Soukromá psychiatrická ordinace

Třída Legií 2006, 393 01 Pelhřimov

e-mail: max.kasparu@centrum.cz